

OUWEGEM - PASTORIETUIN

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN
LOUISE SAVELS & RUBEN PEDE

1 GEMOTIVEERD ADVIES

1.1 DE VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE VOORONDERZOEK

Deze archeologienota is het resultaat van een **volledig archeologisch vooronderzoek**. Het archeologisch vooronderzoek nam de vorm aan van een **bureauonderzoek** (2019L219) en een **proefsleuvenonderzoek** (2020E11). Hierbij was het mogelijk om al het noodzakelijke vooronderzoek uit te voeren om tot een volledig gefundeerd beeld te komen van de archeologische relictten in de ondergrond.

1.2 DE AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE

Niet van toepassing. Doorheen de volledige proefsleuf waren sporen aanwezig.

1.3 DE IMPACTBEPALING

Binnen het projectgebied worden een reeks werkzaamheden uitgevoerd, waarvan de meeste een beperkte ingreep in de bodem impliceren, in een ophogingslaag, en op basis daarvan in de archeologienota niet weerhouden werden voor verder onderzoek. Uitzondering daarop is de bouw van een buurthuis, dat onderkelderd zal worden. Het betreft de bouw van een nieuw buurthuis met kelder (329 m²) die op een maximale diepte van 4 m aangelegd zal worden. Daarnaast zullen lokaal ook enkele diepere verstoringen veroorzaakt worden door de verzamel- en infiltratieputten. Voor deze werken werd verder vooronderzoek noodzakelijk geacht.

Uit dit vooronderzoek met ingreep in de bodem bleek dat de werken archeologische sporen in de ondergrond zullen raken en verstoren, waardoor een opgraving noodzakelijk is.

1.4 DE WAARDERING VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

Op basis van hun uitzicht, vulling en chronologie vallen de aanwezige sporen in het onderzoeksgebied uiteen in twee delen.

Voornamelijk in het westelijke en centrale deel van de proefsleuf zijn **sporen met een donkere vulling** aanwezig. Het gaat om (paal?)kuilen en lagen. De vondsten hieruit zijn chronologisch vrij heterogeen, gaande van de Merovingische periode tot de volle middeleeuwen. Een aanzienlijk deel van de vondsten is met zekerheid tot de Karolingische periode te rekenen. Het is echter niet duidelijk of de sporen allemaal tot deze periode behoren. Gezien de aard van de sporen (kuilen en lagen), maken ze mogelijk deel uit van een nederzetting.

In het oostelijk deel kwamen voornamelijk **sporen met een bleke, uitgeloopte vulling** aan het licht. Het betreft eerder een 'zone' dan duidelijk afzonderlijke sporen. Waarschijnlijk splitst deze 'zone' op een dieper niveau zich op in aparte sporen. De interpretatie ervan is voorlopig onduidelijk. Ook de datering is niet zeker. De 'zone' bevat verschillende scherven die aan de middeleeuwen toe te schrijven zijn, hoewel ook enkele stuks aardewerk vermoedelijk eerder tot de Romeinse periode of de metaaltijden te rekenen zijn. Op basis van de stratigrafische relaties zijn de sporen met bleke vulling ouder dan die met donkere vulling.

Gelet op de aard en de densiteit van de sporen is het de **verwachting dat de volledige zone van het buurthuis archeologische sporen bevat**. Vooral de middeleeuwse sporen en vondsten springen in het oog. Ze maken waarschijnlijk deel uit van een nederzetting uit de Karolingische periode en/of de volle middeleeuwen. Gezien de locatie van het onderzoeksgebied vlakbij het historisch centrum van Ouwegem, biedt deze site duidelijk onderzoekspotentieel met betrekking tot de dorpsgeschiedenis. De vondst van verschillende bleke, uitgeloopte sporen doet bovendien de aanwezigheid van een nog oudere site vermoeden.

1.5 DE BEPALING VAN DE MAATREGELEN

De site kan, gezien de impact van de geplande werken, niet *in situ* worden bewaard. Gelet op het aanwezige **kennispotentieel** binnen het projectgebied en de **impact** van de werken (Figuur 1) is verder onderzoek noodzakelijk.

De onderzoeksstrategie beschrijft de krachtlijnen van het onderzoek dat zal uitgevoerd worden. Het kan daarbij gaan om meerdere onderzoeksfasen of verschillende onderzoeksmethoden. Ze beschrijft en motiveert de keuzes die aan de grondslag liggen van deze strategie. De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria:

1. Is het **MOGELIJK** deze methode toe te passen op dit terrein?
2. Is het **NUTTIG** deze methode toe te passen op dit terrein?
3. Is het overdreven **SCHADELIJK** voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
4. Is het **NOODZAKELIJK** deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Een archeologisch vooronderzoek werd volledig doorlopen (zie ook de eerdere afweging van de te hanteren methodes in de archeologienota ID 13483). Hieronder wordt de opportuniteit van de diverse methoden van **archeologische opgraving** afgewogen:

Methode	Opportuun	Motivering
Werbbegeleiding	Neen	Mogelijk maar niet nuttig. Gezien de aard van de geplande werken (vlakdekkende afgravingen) zou het onmogelijk zijn om de archeologische relicten conform de in CGP 4.0 voorgeschreven methode op te graven. Aangezien de werken raken aan het archeologische niveau is werfbegeleiding niet de aangewezen methode.
Opgraving	Ja	Mogelijk en nuttig. Het potentieel en de aanwezigheid van archeologisch erfgoed is aangetoond door het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek. Opgraving is de enige methode waarmee het kennispotentieel adequaat kan geëxploiteerd worden.

Afweging van de opportuniteit van de onderzoeksmethodes: op basis van bovenstaande afwegingen wordt een archeologisch vervolgtraject voorgesteld dat bestaat uit:

- opgraving

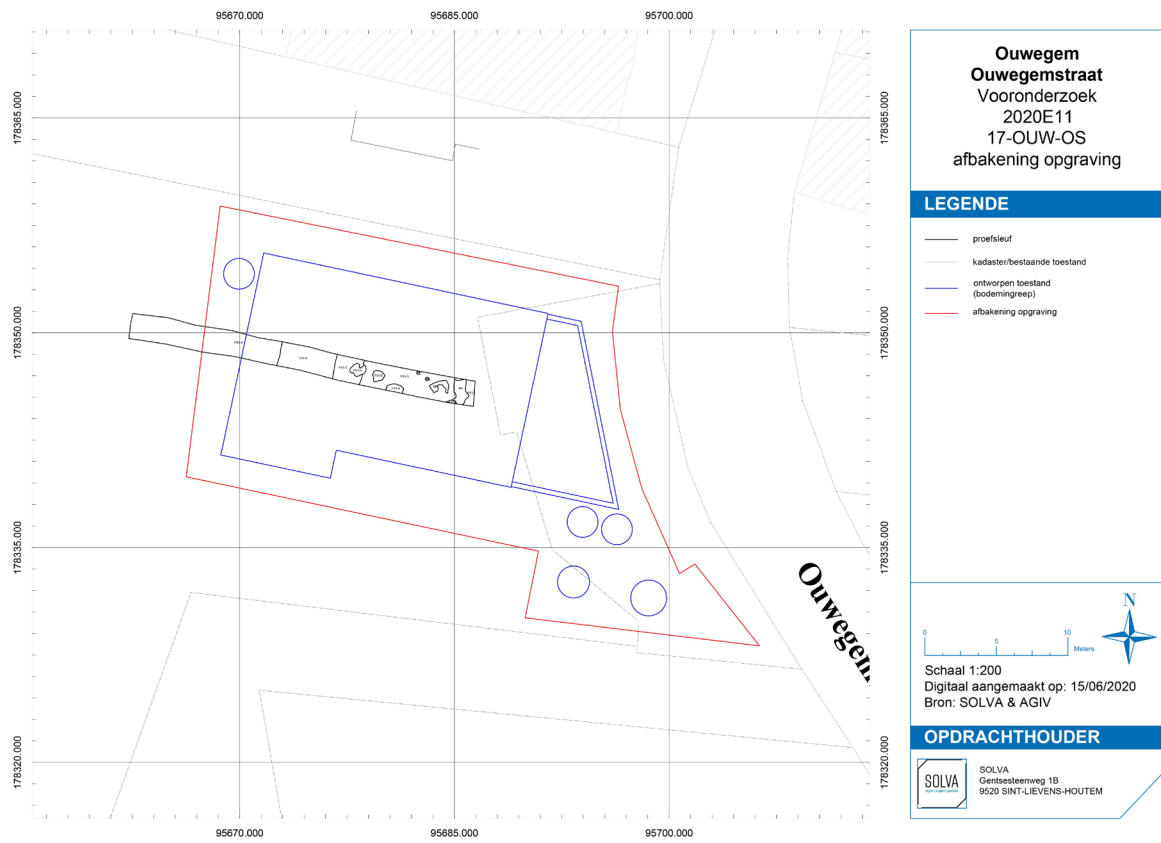
Rekening houdend met het aanwezige kennispotentieel in het projectgebied wordt in het onderstaande een programma van maatregelen opgesteld.

De definities die hierbij gehanteerd zullen worden zijn, overeenkomstig de Code van Goede Praktijk 4.0:

- *Archeologische opgraving:*

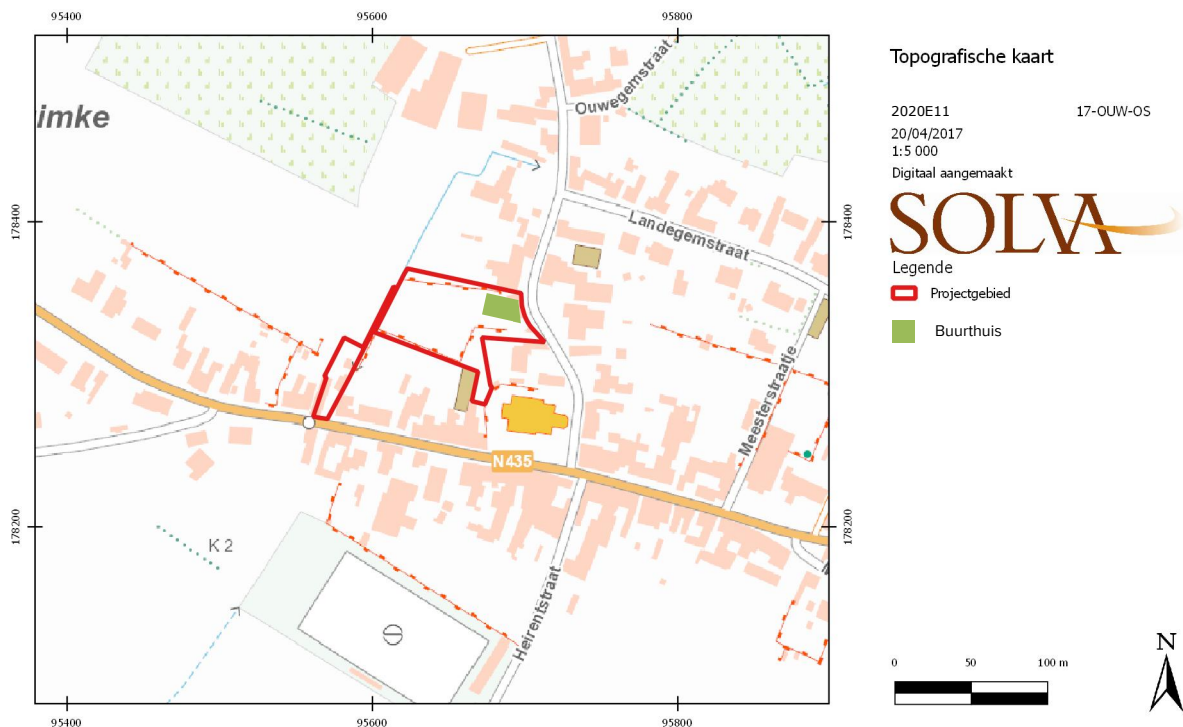
Het gebruik van wetenschappelijke methoden en technieken waarmee doelbewust de ondergrondse, aan de oppervlakte of onder water aanwezige archeologische artefacten en archeologische sites worden opgespoord, vrijgelegd en door opgraving worden onderzocht en waarbij de archeologische artefacten en onderzoeksdocumenten archeologische ensembles vormen.

De archeologische opgraving wordt toegepast in zones waar met zekerheid archeologisch erfgoed te verwachten is en waar door de impact van de werken ook in de diepte moet opgegraven worden.

Figuur 1: De proefsleuf ten opzichte van de geplande bodemingrepen (buurthuis en verzamel/infiltratieputten) en de afbakening van het onderzoeksgebied in functie van de opgraving (rood).

Figuur 3: Detail van de topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (AGIV, geraadpleegd via WMS).

2.2 VRAAGSTELLING EN ONDERZOEKSDOELEN

2.2.1 DE GEPLANDE WERKEN

De huidige toestand

Het **projectgebied** is ingericht als **recreatief domein**. Het grootste deel, in het westen gelegen, omvat een park met (natuurlijk ontstane, geen aangelegde) paden, een centraal grasland en bomen. Het grasveld heeft een holle vorm (het centrum ligt lager dan de randen, die opgehoogd werden – zie verder).

Het oostelijke deel omvat petanque- en hofbolderinfrastructuur. Het gaat om vier petanquebanen, een sportveld en een gebouw met daarin de hofbolderbaan, en een bijgebouwtje. Dit deel ligt op 15,5 à 16,5 m TAW. De microtopografie is duidelijk al antropogeen aangepast, vermoedelijk bij de inrichting van het terrein, zoals duidelijk blijkt uit het terreinprofiel. Dit werd bevestigd door controleboringen – zie verder. Tussen de straat en het sportveld ligt een zone in asfalt en grindslag.

Naast het grasveld is ook de zone rond het sportveld geroerd. Ze ligt lager dan de omgeving (Figuur 4 en Figuur 5).

Figuur 4: Zicht op het bestaande sportveld, de petanquebanen en het achterliggende park.

Figuur 5: Zicht op het sportveld, de petanquebanen en achteraan het hofbolderlokaal. Reliëfverschillen zijn duidelijk waarneembaar.

De ontworpen toestand

Het project omvat het bouwen van een buurthuis met binnenhofbolderbaan, de herinrichting van het bestaande park en de aanleg van een parking aan de Ouwegemsesteenweg. De geplande ingrepen vinden verspreid doorheen het gebied plaats.

Uit de archeologienota ID 13483 bleek specifiek **de zone van het buurthuis van belang voor verder onderzoek**, aangezien het geheel van het park werd opgehoogd en de ingrepen er zeer beperkt waren in diepte, behalve ter hoogte van het geplande buurthuis. Het buurthuis zal onderkelderd worden en rondom zullen regenputten en septische putten worden geplaatst.

Het verder vooronderzoek dat op basis van de archeologienota werd geadviseerd, concentreerde zich dan ook op deze zone. We beperken de verdere beschrijving van de geplande werken hieronder dan ook tot deze zone.

Het **buurthuis** zal bestaan uit drie bouwvolumes waarbij er twee gesloten zijn en één open. De twee gesloten volumes hebben een oppervlakte van 12,42 m x 12,48 m en 7,82 m x 14,42 m (respectievelijk 155,5 m² en 116,29 m²), het open volume van ca. 62 m²). In totaal gaat het dus om een **oppervlakte van 329 m²**. Onder de volledige oppervlakte van de twee gesloten modules van het buurthuis zal ook een **kelderverdieping** aangelegd worden, waardoor de ingreep in de bodem tot ca. 4 m diep zal zijn, inclusief een funderingsplaat van 0,3 m. Daarnaast zal ook de zone aan de achterzijde van het buurthuis, waar zich één van de petanquebanen bevindt, onderkelderd worden. Hier zal de verstoring nog zo'n 30 cm dieper zijn. De totale oppervlakte van de kelderverdieping zal **ca. 425 m²** bedragen.

Het buurthuis krijgt een sanitair blok en zal dus voorzien worden van een riolering. Het gaat hier om een kleine 'huisaansluiting' op het bestaande net onder de Ouwegemstraat. Qua diepte zal deze op ca. 1 m onder het maaiveld liggen en aangelegd worden middels een smalle sleuf. Voor het tracé zie Figuur 6. Er komen twee wachtbuizen voor regenwater centraal onder het gebouw, de FAE- (afvoer wc's), DWA- en RWA-leidingen komen ten noorden van het gebouw te liggen, net als de nutsleidingen. Verder zullen twee infiltratieputten (5000l en 7500l) en een verzamelput (5000l) geïnstalleerd worden op een maximale diepte van 2,6 tot 2,8 m.

2.2.2 DE ACTUELE ARCHEOLOGISCHE KENNIS OVER HET TERREIN

De zone die voor verder onderzoek in aanmerking kwam, werd onderzocht aan de hand van een proefsleuf. De aangelegde proefsleuf bevindt zich min of meer centraal in het projectgebied (zone buurthuis).

Nagenoeg de volledige sleuf bevat archeologische sporen. Voornamelijk in het westelijke en centrale deel van de proefsleuf zijn **sporen met een donkere vulling** aanwezig. Het gaat om (paal?)kuilen en lagen. Het gros van de vondsten uit deze sporen stamt uit de **Karolingische periode en de volle middeleeuwen**. Gezien de aard van de sporen (kuilen en lagen), maken ze mogelijk deel uit van een nederzetting.

In het oostelijk deel kwamen voornamelijk **sporen met een bleke, uitgeoogde vulling** aan het licht. Het betreft eerder een 'zone' dan duidelijk afzonderlijke sporen. Waarschijnlijk splitst deze 'zone' op een dieper niveau zich op in aparte sporen. De interpretatie en datering zijn voorlopig onduidelijk. Op basis van de stratigrafische relaties zijn de sporen met bleke vulling ouder dan die met donkere vulling.

2.2.3 DE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN DE ARCHEOLOGISCHE WAARDE VAN HET TERREIN

Gelet op de aard en de densiteit van de sporen is het de **verwachting dat de volledige zone van het buurthuis archeologische sporen bevat**. Vooral de middeleeuwse sporen en vondsten springen in het oog. Ze maken waarschijnlijk deel uit van een nederzetting uit de Karolingische periode en/of de volle middeleeuwen. Gezien de locatie van het onderzoeksgebied vlakbij het historisch centrum van Ouwegem, biedt deze site duidelijk onderzoekspotentieel met betrekking tot de **dorpsgeschiedenis**. De vondst van verschillende bleke, uitgeoogde sporen doet bovendien de aanwezigheid van een nog oudere site vermoeden.

2.2.4 DE DOELSTELLING(EN) VAN HET ONDERZOEK

Het doel van het onderzoek is om de archeologische sporen die niet kunnen gevrijwaard worden, te registreren zodat de archeologische informatie behouden blijft. Het onderzoek wil daarbij ook streven naar een kennistoename over deze plaats en wil potentiële onderzoeksvragen formuleren die van nut kunnen zijn bij toekomstige werken/onderzoek.

2.2.5 DE TE BEANTWOORDEN ONDERZOEKSVRAGEN

Volgende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen worden behandeld:

- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie geduid worden?
- Maken de aangetroffen kuilen deel uit van nederzettingssporen?
- Kan op basis van de archeologische indicaties een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van een eventuele occupatie?
- Is er sprake van een meerperiodensite? Zo ja, wat is de relatie tussen de verschillende sites?
- Zijn er oudere sporen aanwezig onder de donkere middeleeuwse pakketten die zich aan de westelijke zijde van de sleuf bevinden?
- Lijnen er zich sporen af op een dieper niveau onder de bleke uitgeoogde sporen die zich in het oostelijke deel van het terrein bevinden?
- Wat is de waarde en het kennispotentieel van de vastgestelde archeologische vindplaatsen, met het oog op eventuele toekomstige bouwprojecten in de nabijheid?
- Wat dragen deze sporen bij tot de (oudste) dorpsgeschiedenis van Ouwegem en bij uitbreiding tot onze kennis van dorpsontwikkeling in de ruimere regio?

2.3 DE ONDERZOEKSSTRATEGIE EN -METHODE

2.3.1 EEN TEKSTUELEBESCHRIJVING VAN DE GEPLANDE OPGRAVINGSSTRATEGIE, -TECHNIEKEN, EN ONDERZOEKSMETHODEN

De opgraving en rapportage zal geschieden aan de hand van een **volledige digitale registratie in de relationele archeologiedatabank van SOLVA**. In deze integrale en geïntegreerde databank zijn alle stappen van opgraving tot en met deponering en beheer vervat. De relationele databank maakt een doorgedreven analyse van sporen, spoorcombinaties en structuren mogelijk, in relatie tot elkaar en tot de vondsten, maar tevens in relatie/confrontatie met andere opgravingsprojecten. De databank streeft tevens naar **gegevensuitwisseling** met andere databanken. Daartoe zijn op diverse niveaus in de databank exports mogelijk, zodat de gegevens ook kunnen beschikbaar gesteld worden en geïntegreerd worden in andere databanken. Aan dit aspect zal ook in het na-traject aandacht geschonken worden.

De opgraving en rapportage zal geschieden volgens de Code Goede Praktijk 4.0. We vermelden hieronder enkele bijzondere aandachtspunten.

1. Terreinonderzoek:

1.1. Praktische organisatie:

-Het aantal grondplannen zal volgens de noodwendigheden worden aangelegd. In eerste instantie zal er opnieuw worden afgegraven tot op het niveau van de proefsleuf. De volledige zone zal er worden geregistreerd waarna er verder kan worden verdiept.

-Indien de situatie er zich toe noopt, zal specifiek aandacht geschonken worden aan het nemen van bulkstalen, gelet op de hoeveelheden vondsten.

1.2. Specifieke aandachtspunten:

De **afgraving** van het bovenste niveau tot het eerste relevante archeologische niveau gebeurt machinaal. Indien meerdere vlakken moeten worden aangelegd, wordt het bovenliggende vlak steeds volledig afgewerkt vooraleer er verdiept wordt. Dit verdiepen kan machinaal of manueel gebeuren. Het machinaal afgraven tot het volgende archeologische niveau zal steeds gebeuren onder begeleiding van **een erkend metaaldetectorist**.

Opgelegde zones mogen niet betreden worden met de kraan en/of ander zwaar materieel.

Er worden **maatregelen** genomen tegen **overlast door regen- en/of grondwater**, die niet schadelijk zijn voor het bodemarchief. Indien de registratie van sporen gehinderd wordt door een hoge grondwaterstand wordt er **kaderbemaling** voorzien. Concreet gaat het om waterputten of sporen van eenzelfde aard. Bij de plaatsing ervan wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de aanwezigheid van dit bodemarchief en de op te graven zones.

Bij elk grondplan dat wordt aangelegd, wordt het vlak opgekuist en gefotografeerd en de aanwezige sporen geregistreerd en beschreven (relationele **databank**). Het aanwezige **vondstmateriaal** wordt integraal gerecupereerd. Vervolgens worden de sporen gecoupeerd om een beter inzicht te verwerven in hun aard en samenstelling. Deze coupes worden eveneens volledig geregistreerd en beschreven en het vondstmateriaal gerecupereerd.

De relevante **profielen** worden geregistreerd en beschreven. Indien een spoor zich tegen de putwand bevindt, wordt het werkputprofiel opgeschoond om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren. Er wordt dagelijks voorzien in een volledige opmeting van vlak en sporen. Dit betekent dat er dagelijks een recent en aangevuld grondplan beschikbaar is, dat op elk moment aangeleverd kan worden.

Indien **muren** worden aangetroffen, worden deze in detail gedocumenteerd in functie van de identificatie van fundering en opgaand muurwerk, bouwnaden en dergelijke meer. Van muren worden minstens de omtrek, bouwnaden en eventuele negatieve indrukken ingetekend. Baksteenformaten worden genoteerd (lengte x breedte x dikte). Muren worden in hun geheel en in delen volledig gefotografeerd, frontaal, met overlapping in de foto's.

Wanneer er **vloeren** worden aangetroffen, worden deze in detail gedocumenteerd in functie van gebruikssporen en resten van er op of in gebouwde constructies (binnenmuren, doorgangen, negatieve sporen, ...). Vloeren worden minstens in hun geheel gefotografeerd. Bij een vloer met een bepaald patroon worden detailfoto's genomen met schaalmaat. Een vloer met decoratieve tegels wordt in detail ingetekend en gefotografeerd. Indien de vloeren moeten uitgedroogd worden, dienen deze tegels, ook de niet-decoratieve wanneer ze deel uitmaken van de decoratieve vloer, gerecupereerd te worden en krijgen ze een nummer dat op het detailplan wordt aangeduid. Bij de recuperatie van de tegels worden de nodige conservatiemaatregelen in acht genomen. Alle eco- en artefacten in een opmaaklaag worden ingezameld.

Hoewel er geen verwachting naar is, zullen eventuele begravingen geregistreerd worden volgens het afwegingskader "Menselijke resten", opgesteld door het agentschap Onroerend Erfgoed.

2. Rapportage

Het gebruik van gestandaardiseerde fiches en een gestandaardiseerde nummering van de sporen en de lagen in een spoor – en alles wat daarmee samenhangt (foto's, plannen, vondsten) – heeft niet alleen te maken met het stroomlijnen van de registratie op het veld, maar ook met de verwerking van deze gegevens tijdens de rapportage.

De dienst archeologie van SOLVA heeft in de loop van 2009 de ontwikkeling van een databank geïnitieerd. Haar doel is het kunnen zowel invoeren en opslaan, als raadplegen en beheren van alle gegevens – velddata en externe informatie – in één systeem. Daarenboven is het de opzet om met de databank overzichtelijke lijsten te kunnen genereren, die als bijlagen kunnen dienen in de rapporten. Deze databank is geen star gegeven, maar een 'ongoing' project, te meer nu ook de stap is gezet naar een volledig digitale registratie op het terrein.

De absolute basis van de databank, de kleinste atomaire eenheid als het ware, is het spoor. Deze kleinste eenheid valt uiteen in acht types: 'laag', 'muur', 'vloer', 'skeletal', 'hout', 'vondst', 'vertical feature interface' of 'VFI' en 'horizontal feature interface' of 'HFI'. Voor elk type spoor bestaat één gestandaardiseerde fiche in de databank. Aan deze kleinste eenheid wordt alles gekoppeld: tekeningen, foto's én vondsten. Bovendien worden op dit niveau de eerste relaties gelegd tussen de sporen onderling: een spoor 'is recenter', 'is ouder', 'gelijktijdig met' of 'hetzelfde als' een ander spoor.

Op een tweede niveau in de databank staan de contexten. Contexten groeperen één of meerdere sporen. Elke context krijgt een individueel nummer, namelijk het nummer van het eerste spoor dat tot deze context behoort. Het is evenwel zo dat niet elk spoor noodzakelijk deel uitmaakt van een context. Verstoringen en 'negatieve sporen', sporen die na couperen geen of een natuurlijk spoor blijken te zijn, worden niet tot het niveau van een context gebracht, maar bestaan enkel tot op het spoorniveau. De tekeningen, foto's en vondsten die gekoppeld zijn aan een spoor worden door de databank automatisch verbonden aan de context waartoe ze behoren. Vanuit dit contextniveau kan men dus makkelijk navigeren in de verschillende sporen van die context en waaraan de vondsten, tekeningen en foto's verbonden zijn. Op dit niveau laat de databank eveneens toe chronologische/stratigrafische relaties te leggen tussen de contexten onderling.

Het derde niveau in de databank bevat de structuren. Structuren groeperen op hun beurt één of meerdere contexten. Ook zij krijgen een individueel nummer, met name het eerste contextnummer dat tot deze structuur behoort. Indien bijvoorbeeld een gebouwplattegrond (structuurniveau) is vastgesteld, bestaande uit verschillende paalsporen (contextniveau), dan zal deze gebouwplattegrond het nummer dragen van een context (een paalspoor) die deel uitmaakt van deze structuur. Elk paalspoor (contextniveau) kan op zijn beurt bestaan uit een paalkern (spoorniveau) en een insteek (spoorniveau). Opnieuw is het zo dat niet elke context tot een structuur hoeft te behoren. De databank groepeert onder een structuur telkens de tekeningen, foto's en vondsten die gekoppeld zijn aan de contexten die deel uitmaken van de structuur. Opnieuw is vanuit het structuurniveau gemakkelijk te navigeren tussen de verschillende contexten die ertoe behoren en zo, verder afdalend, uiteindelijk tussen de verschillende sporen. Op dit niveau kunnen eveneens chronologische/stratigrafische relaties gelegd worden tussen structuren.

Het zijn de contextnummers en, indien gegroepeerd onder een structuur, de structuurnummers die verder in de tekst de leidraad vormen. Voor de volledigheid geven we nog mee dat er thesauruslijsten zijn opgesteld die duidelijk definiëren welke archeologische gehelen als context dan wel als structuur geïnterpreteerd worden.

Wat de vondsten en de staalnames betreft, wensen we mee te geven dat de databank een uitgebreide mogelijkheid tot determinatie en datering voorziet. Beide gebeuren zoals vermeld op het spoorniveau. Hieraan zijn de verschillende inventarisnummers van de vondsten gekoppeld. Bij het ingeven van de vondsten wordt 'automatisch' een datering gegenereerd, maar deze kan manueel overschreven worden. Dit geldt op spoor-, context- en structuurniveau. De databank laat eveneens toe de vondstgegevens te bevragen en te exporteren naar excel. Bovendien kan voor elke vondst een logboek van de verschillende behandelingen aangemaakt worden.

De databank bevat tot slot alle relevante documenten met betrekking tot een project in een map 'bijlagen': rapport, plannen, overzichtsfoto's, rapporten natuurwetenschappelijk onderzoek, totaalplan, ...

3. Natuurwetenschappelijk onderzoek en conservatie:

Het is bijzonder moeilijk om in deze fase het type en aantal waarderingen en analyses in te schatten. Onderstaande analyses zijn hooguit richtinggevend, het uiteindelijke aantal en het soort analyse zal bepaald worden na assessment en kan (in functie van de aangetroffen contexten) afwijken. De opgegeven aantallen zijn in verhouding tot de beperkte oppervlakte van de op te graven zone, maar er wordt met het oog op het goed inschatten van het belang van de vondsten voor de oudste dorpsgeschiedenis wel nadrukkelijker ingezet op voldoende dateringsmogelijkheden. De opgraving kan op dit punt immers een wezenlijke bijdrage leveren aan onze kennis.

AMS-datering: 10 analyses ter ondersteuning van de datering van de diverse archeologische structuren en zones.

Bodemkunde: 1 dag veldwerk, een analyse en rapportering

Dendrochronologie: 1 analyse (in geval waterput)

Archeozoölogie: 1 dag waarderingen en rapportage

Macrostenen: waardering (3) en analyse (3)

Pollenstenen: waardering (3) en analyse (3)

3D-scanning van het aardewerk: 0,5 dag

Natuursteendeterminatie: 1

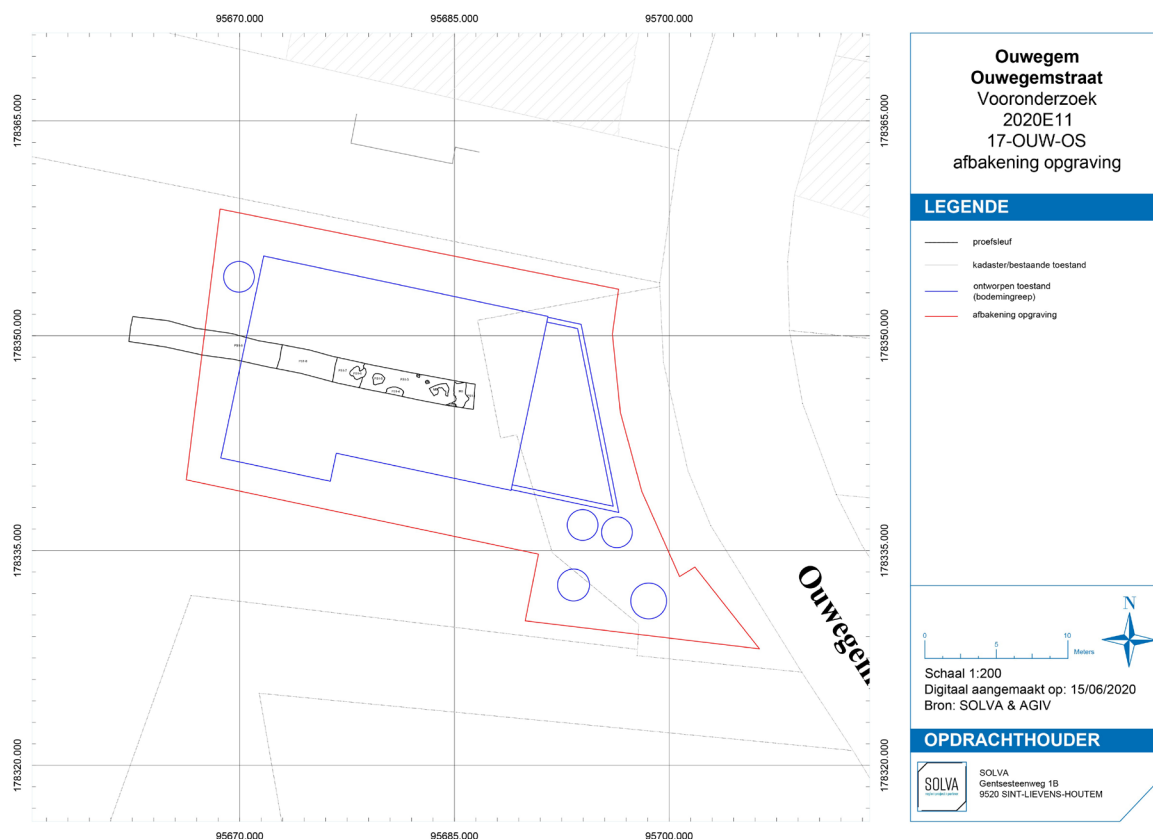
Tot slot kan verwacht worden dat een aantal **conserverende acties** moeten ondernomen worden. Er wordt een stelpost van € 1500 voorzien (röntgenopnames, metaal, aardewerk).

2.3.2 DE AFBAKENING VAN HET TE ONDERZOEKEN GEBIED

De afbakening van de opgraving houdt rekening met de geplande ingrepen in de bodem. Een deel van de geplande werken is beperkt in diepte en reikt niet dieper dan de recente ophoging (bijvoorbeeld de petanquebaan ten westen van het buurthuis). Dit geldt echter niet voor de uitgraving van de kelder, de infiltratieputten enz. Deze zullen verstoringen veroorzaken die logischerwijze dieper reiken dan de bestaande ophoging.

De aflijning concentreert zich rondom deze zones. Om evenwel versnippering te vermijden, worden deze zones als één aaneengesloten zone beschouwd. Ten aanzien van deze geplande uitgravingen zal ook een buffer voorzien worden, aangezien redelijkerwijze kan vermoed worden dat bij het uitvoeren van de werken ook enige marge zal zijn ten aanzien van de uiteindelijke kelder/putten.

Er wordt verwacht dat de uiteindelijke uitgraving voor de geplande werken dieper zal reiken dan de (meeste) archeologische sporen.

2.3.3 EEN TEKSTUELE BESCHRIJVING VAN DE CRITERIA DIE GEHANTEERD ZULLEN WORDEN OM TE BEPALEN WANNEER DE VOORZIENE ONDERZOEKSMETHODEN ALSNOG NIET UITGEVOERD MOETEN WORDEN

Er worden met de huidige kennis van de site geen afwijkingen verwacht. Indien er zich toch afwijkingen zouden stellen, dan worden deze in de rapportage gemotiveerd cf. de bepalingen in de CGP.

2.4 DE VOORZIENE AFWIJKING TEN AANZIEN VAN DE CODE VAN GOEDE PRAKTIJK

Niet van toepassing.

2.5 GEWENSTE COMPETENTIES

De dagelijkse uitvoering van het onderzoek ligt in handen van minstens:

- Eén archeoloog-projectleider (erkend archeoloog, veldwerkleider en materiaaldeskundige), verantwoordelijk voor het onderzoek (terreinwerk en rapportage). Hij/zij beschikt over minstens 240 werkdagen opgravingservaring op sites met een (zand)leembodem met meergefasige bewoningsoccupatie. Deze archeoloog-projectleider heeft tevens een gedegen kennis van middeleeuws aardewerk. Aangetoond via CV.
- Eén archeoloog-assistent. Hij/zij beschikt over minstens 120 werkdagen opgravingservaring op landelijke context met middeleeuwse bewoningssporen aangetoond via CV;
- Twee medewerker(s) zonder specifieke diplomavereisten;
- Een aardkundige is op afroep inzetbaar;

- Conservator en natuurwetenschappers worden ingezet volgens de noodwendigheden.

2.6 TIJD- EN KOSTENRAMING

De raming houdt rekening met:

- Terreinwerk en rapportage
- Natuurwetenschappelijk onderzoek
- Conservatie

Een gedetailleerde kostenraming is te vinden in de privacyfiche.

Er zijn op basis van het vooronderzoek veel sporen te verwachten, waarbij rekening gehouden dient te worden met meerdere grondplanniveaus. Tevens kan een waterput aangetroffen worden (mogelijke nederzettingcontext), waarvoor bemaling noodzakelijk kan zijn. Er wordt uitgegaan van een doorlooptijd van 2 à 3 weken, afhankelijk van de complexiteit en aanwezigheid van bepaalde types sporen (i.c. waterput).

2.7 BEWARING VAN HET ARCHEOLOGISCH ENSEMBLE

Gedurende het onderzoek worden de vondsten als ensemble bewaard in een ruimte met geschikte temperatuur en luchtvochtigheid, zonder risico op beschadiging, vernieling of contaminatie door natuurlijke of menselijke oorzaken. De vondsten worden verpakt met verpakkingsmateriaal en volgens een verpakkingswijze die beschermt tegen degradatie.

Het erkend onroerend erfgoeddepot van **SOLVA**, p/a Industrielaan 25B, 9320 Erembodegem, zal cf. overeenkomst met de bij **SOLVA** aangesloten besturen instaan voor het verdere behoud en beheer van het tot stand gekomen archeologisch ensemble.